

Linschoten-Vereeniging

VERSLAG 97STE ALGEMENE LEDENVERGADERING, KONINKLIJKE AKADEMIE VOOR NEDERLANDSE TAAL- EN LETTERKUNDE, GENT 22 oktober 2005, 15.00 uur

Aanwezig namens het bestuur: drs Leo M. Akveld, voorzitter; drs Vibeke Roeper, secretaris;
Jan Boeré, penningmeester; dr. Hans Bonke, drs Stefan Deconinck,
dr. Henk den Heijer, dr. Lodewijk Wagenaar, leden

Aanwezige leden: ca. 30

1. Opening

Voorzitter Leo Akveld opent de 97ste ledenvergadering van de Linschoten-Vereeniging en zegt de Koninklijke Akademie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde dank voor de verleende gastvrijheid. Voorafgaand aan de vergadering zijn de leden ontvangen in de bibliotheek van de Universiteit van Gent, alwaar bestuurslid Stefan Deconinck met enkele van zijn collega's van de vakgroep Nieuwe Geschiedenis in het kader van het onderzoeksproject EurIndia de tentoonstelling *Catoen en Compagnie. Over Europese textielhandel met India en cartografie van 1500 tot 1800* hadden ingericht.

2. Verslag van de 96ste algemene ledenvergadering, gehouden te Haarlem op 12 juni 2004

Het ter vergadering rondgedeelde verslag wordt ongewijzigd vastgesteld, onder dankzegging aan de secretaris.

3. Jaarverslag Linschoten-Vereeniging over 2004

Conform de traditie wordt het jaarverslag voorgelezen door de secretaris. De belangrijkste punten:

- Op 27 maart 2004 vond in het Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam de presentatie plaats van deel 102 uit de serie Werken van de Linschoten-Vereeniging, *Met Prins Hendrik naar de Oost*, bezorgd door mevrouw K. Huysen van Kattendijke-Frank.
- Bij de ledenvergadering van 12 juni 2004 traden de bestuursleden Karel Davids en Dick Brongers conform de statutaire bepalingen af. Zij werden opgevolgd door Hans Bonke en Henk den Heijer.
- Een nominale groei van drie leden in het verslagjaar heeft tot gevolg gehad dat de Vereeniging op 31 december 2004 561 leden telde. Het bleek helaas niet mogelijk de opgelopen achterstand in de uitgaven van de Werken in te lopen.

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld onder dankzegging aan de secretaris.

4/5. Financieel jaarverslag over 2004 en begroting 2005

- Met een batig saldo van € 101 op een totale exploitatie van € 47.409 was 2004 niet het meest winstgevende jaar in de geschiedenis van de Vereeniging. Het in België gangbare begrip *vereniging zonder winstoogmerk* werd hiermee wel héél letterlijk inhoud gegeven.
- De mogelijkheid voor in het buitenland wonende leden om hun contributie en bestellingen per cheque te betalen, wordt afgeschaft in verband met de naar verhouding exorbitante administratiekosten. Door de beoogde besparing hoeft de contributie voor de Vereeniging vooralsnog niet worden te verhoogd.
- De totale subsidie voor de uitgave van deel 103 van de Werken was met € 4.500 – tegen gewoonlijk circa € 8.000 – lager dan verwacht. Het veronderstelde niet-maritieme karakter van de reis van Lodewijk Huijgens naar het Spaanse hof vormde voor enkele subsidiegevers kennelijk aanleiding afwijzend te beschikken op de aanvraag. Gelukkig waren andere subsidiënten guller dan gebruikelijk, waardoor het exploitatietekort voor deze uitgave beperkt is gebleven. Naar verwachting zullen de inkomsten uit subsidies bij een volgende, meer maritiem getinte uitgave

weer het normale peil bereiken. De financiële dekking van de geplande reguliere uitgaven geeft vooralsnog geen reden tot zorg. Eventuele overschotten zullen worden aangewend voor het uitbrengen van het *Tresoor*. Uitgever Walburg Pers zegt voor deze specifieke uitgave van de Vereeniging weinig subsidies te verwachten. Het bestuur van de Vereeniging zal middels een rondschrijven aan de leden de belangstelling voor deze uitgave peilen, alsmede de bereidheid tot het leveren van een afzonderlijke financiële bijdrage. Het tekort wordt momenteel geraamd op € 5.000 tot € 6.000. Zie verder punt 7.

Verslag van de Kascommissie

De Kascommissie, bestaande uit de heren T. Sinnema en R. Groenewoud, heeft op 30 augustus 2005 ten huize van de penningmeester de boeken over 2004 gecontroleerd en in orde bevonden en stelt derhalve de vergadering voor het bestuur te déchargeren voor het gevoerde beleid. De kascommissie hecht eraan zulks te doen “met complimenten aan de penningmeester voor het verrichte werk” – waarvan akte.

De beide leden van de Kascommissie hebben ieder driemaal achtereenvolgende zitting gehad en dienen derhalve terug te treden. Uit de vergadering komen geen kandidaten naar voren; de penningmeester zal zelf enige leden benaderen. Bestuurslid Lodewijk Wagenaar biedt zich aan voor zittingname in de Kascommissie voor het boekjaar 2006.

6. Samenstelling van het bestuur

Aftredend en niet herkiesbaar zijn secretaris Vibeke Roeper en bestuurslid Lodewijk Wagenaar. Vibeke Roeper trad in 1994 toe tot het bestuur en vervulde sedert 1996 de functie van secretaris. In die hoedanigheid werd zijn in 1999 en in 2002 herkozen. Ze was de bezorger van deel 92 van de Werken en zat in de Commissie van Toezicht voor de Werken 98 t/m 101. Lodewijk Wagenaar had sinds 1997 zitting in het bestuur en werd in 2000 en 2003 herkozen. Hij maakte deel uit van de Commissie van Toezicht voor de Deel 102 en was voorzitter van de commissie die de Linschotenpenning toekent. Daarnaast verzette hij achter de schermen veel werk voor de Vereeniging.

Voorzitter Leo Akveld benadrukt het belang voor een vereniging van een goed draaiend bestuur. Zonder lieden die bereid zijn hun energie en vrije tijd in een vereniging te steken, komen weinig initiatieven van de grond. Hij dankt beide bestuursleden voor de betoonde inzet en overhandigt hen een attentie.

Aftredend, doch herkiesbaar is penningmeester Jan Boéré. Als opvolger voor de functie van secretaris draagt het bestuur voor de kunsthistoricus Pieter Jan Klapwijk, als hoofd Behoud & Beheer werkzaam bij het Maritiem Museum Rotterdam. Het voorstel van de voorzitter om beide heren te (her)benoemen wordt met applaus bekrachtigd. Over de opvolging van Lodewijk Wagenaar als bestuurslid zal het bestuur zich nog nader beraden.

7. Voortgang der Werken

Hoewel het werven van voldoende fondsen voor het uitgeven van Werken steeds meer inspanningen vergt, gaat het bestuur van de Vereeniging onverdroten voort met het bouwen aan de serie Werken. De volgende delen zijn in voorbereiding:

- Deel 104 handelt over de twee christenslaven Cornelis Stout en Maria van Meetelen, die als onvrijwillige gasten verbleven in het 17de-eeuwse Marokko, respectievelijk het 18de-eeuwse Algiers. De uitgave was gepland voor dit najaar, waarmee de achterstand in uitgaven in 2005 zou zijn ingelopen. De samenstelling van het inleidende hoofdstuk met een historische achtergrond vergt evenwel meer voorbereidingstijd, waardoor het Werk pas in maart 2006 zal verschijnen.
- In het najaar van 2006 volgt deel 105, het jaarnummer van Jan Dircksz. Lam over diens mislukte poging tot verovering van Elmina in 1625 (bewerking Henk den Heijer). Hiermee ligt de Vereeniging weer op schema.

- Deel 106, over de reis van toekomstig gouverneur-generaal Gustaaf Willem baron van Imhoff naar Cochin in 1637 (bewerking Marleen Speelman en Marja van Nierop, begeleid door Lodewijk Wagenaar), is gepland voor het najaar van 2007.
- Een uit het begin van de 17de eeuw stammende beschrijving van Brazilië en haar kustwateren, tussen 1625 en 1637 gecompileerd door Johannes de Laet, zal in 2008 als deel 107 verschijnen. De bewerker is Ben Teensma.
- Deel 108 zal gewijd zijn aan het verslag van Itz Henricus Nijgh over de activiteiten van Nederlandse marineschepen tijdens de Atjeh-oorlog (1873-1874), bewerkt door Herman Stapelkamp.
- Deel 109 behelst een reis van J.H.H. Hulsman naar Indië met de Vereniging Jan Pietersz. Coen in 1928/1929. Het betreft de publicatie van een uitgave die oorspronkelijk in familieverband is verschenen. Het verslag heeft een sterk toeristisch karakter, met daarnaast aandacht voor het dagelijks leven van de Nederlanders en de Indische bevolking en de economische activiteiten.

De plannen voor de delen 108 en 109 – die nog niet aan een jaar zijn gebonden – passen in de trend tot het uitbrengen van meer 19de en 20ste-eeuwse verslagen door de Vereeniging. Daarnaast staan enkele bijzondere uitgaven op stapel:

- Het *Tresoor III* staat gepland voor 2006. Samensteller Peter de Bode heeft de kopij (1.000 pp!) inmiddels gereed. Gezien de hoge kosten zal de uitgave geen deel uitmaken van de reeks Werken. De leden van de Vereeniging zullen een brief van het bestuur ontvangen met het verzoek afzonderlijk op deze publicatie in te tekenen en hun financiële bijdrage vooraf te voldoen. De respons zal van invloed zijn op de uitkomst van het overleg met de uitgever over de hoogte van de oplage en het tijdstip van verschijnen. Een uitgave van het *Tresoor III* op CD-ROM is overwogen, maar zal naar verwachting weinig goedkoper zijn dan een publicatie in boekvorm. Eventueel kan een CD-ROM in een later stadium worden gerealiseerd.
- Voor de viering van het eeuwfeest van de Linschoten-Vereeniging in 2008 wordt gedacht aan een tweedelige uitgave van de reis naar Indië van Maurits Ver Huell (1787-1860), geïllustreerd met een selectie uit de 250 door hem gemaakte aquarellen (nu in de collecties van het Gemeentemuseum Arnhem en het Maritiem Museum Rotterdam). Naar bewerkers wordt nog gezocht. Nadere informatie volgt in de nieuwsbrieven.

De suggestie van D. Wildeman om een speciale uitgave te wijden aan de geschiedenis van de Vereeniging, met een beredeneerd overzicht van de gepubliceerde werken (zoals de Hakluyt Society dat in 1996 heeft gedaan in deel 183 van de Second Series van haar publicaties) zal nader worden bekeken. De incompleetheid van het verenigingsarchief kan een belemmerende factor zijn.

Sommige ter publicatie aangeboden manuscripten zijn te klein om een heel deel in de serie Werken te vullen. Na bewerking zouden ze op de website van de Vereeniging kunnen worden gezet. Een dergelijke presentatie heeft evenwel mogelijk een geringere status dan een volwaardige publicatie. Het op de website plaatsen van transcripties van oude reisverslagen kost waarschijnlijk minder voorbereiding en kan evenzeer als visitekaartje voor de Vereeniging dienen.

Er bestaat veel belangstelling voor oude uitgaven van de Linschoten-Vereeniging. De Walburg Pers heeft recentelijk de delen 61 en 62 opnieuw uitgegeven. Uitgeverij Van Wijnen in Franeker heeft de Vereeniging benaderd met plannen voor een heruitgave in een luxe editie van de eerste 25 delen uit de serie Werken. Het bestuur heeft in eerste instantie een voorkeur voor een herdruk in de bekende blauwe banden, maar kan zich voorstellen dat een luxe uitgave uit commercieel oogpunt aantrekkelijker is. Wellicht levert het project nog nieuwe leden op. Een door Van Wijnen nader uitgewerkt voorstel wordt afgewacht, waarna de Vereeniging zijn huid zo duur mogelijk zal verkopen. Daarbij zullen zaken aan de orde komen als het auteursrecht op de oorspronkelijke publicaties en de mogelijkheid voor leden om herdrukken met korting te bestellen, dan wel korting te krijgen op de intekenprijs voor de serie.

8. Rondvraag

De geopperde suggestie om een ledenwerfactie te houden onder de leden van de Vereniging voor Zeegeschiedenis, de abonnees van *De Blauwe Wimpel* en door middel van de verspreiding van flyers onder de bezoekers van de Nederlandse maritieme musea, zal door het bestuur nader worden bekeken. De overlap onder de leden van *Zeegeschiedenis* en de *Wimpel*-abonnees wordt tamelijk groot geacht, maar een *flyer*-actie onder bezoekers van bijvoorbeeld archieven en antiquaire beurzen kan mogelijk resultaat opleveren. Overigens is onlangs van de hand van Henk den Heijer een artikel over de Vereniging verschenen in het blad *Kleio* van de Vereniging van geschiedenisdocenten. Het ledental van de Vereniging blijft tamelijk constant, waarbij sprake is van een voorzichtige verjonging: het wegvallen van oudere leden wordt gecompenseerd door de aanwas van jongere leden.

9. Uitreiking Linschotenpenningen voor 2003 en 2004

Voorzitter Akveld memoreert het doel van de Linschoten-Vereeniging: het wekken en in leven houden van de belangstelling voor Nederlandse reisbeschrijvingen, door de bewerking en uitgave van dergelijke geschriften. De Linschotenpenning is door de Vereniging ingesteld als blijk van waardering voor initiatieven op dit gebied die niet door de Vereniging zijn geëntameerd. Bij deze Algemene Ledenvergadering worden de Linschotenpenningen voor 2003 en 2004 toegekend.

De jury, bestaande uit bestuurslid Lodewijk Wagenaar (voorzitter), Remmelt Daalder en Diederick Wildeman, heeft besloten de Linschotenpenning 2003 uit te reiken aan de historicus Roelof van Gelder voor zijn in 2003 verschenen boek *Naporra's Omweg. Het leven van een VOC-matros (1731-1793)*, de bewerking van de autobiografie van een boerenzoon uit Oost-Pruisen, die zijn heil zocht als matros bij de Verenigde Oost-Indische Compagnie.

In zijn juryrapport schetst juryvoorzitter Wagenaar de verdiensten van Van Gelders onderzoek naar de schrijver van het manuscript, dat zich sedert 1923 in de collectie van het Maritiem Museum Rotterdam bevindt. Het boek is een levendige schets van een protagonist die niet altijd wilde deugen, die tevens veel inzicht geeft in de inter-Europese migratie in de 18de eeuw. In zijn dankwoord karakteriseert Van Gelder zijn bekroonde boek als een biografie-in-context en wijst hij nog even op de nooit gerealiseerde plannen uit 1924 van uitgever Wouter Nijhoff om het manuscript onder auspiciën van de Linschoten-Vereeniging te laten verschijnen. Bijna tachtig jaar later kruisen de wegen van Naporra en de Vereniging elkaar dan toch opnieuw.

De Linschotenpenning voor 2004 is bestemd voor de Franse uitgever Michel Chandeigne, voor zijn vertalingen van Nederlandse reisverslagen. In zijn juryrapport gaat jurylid Wildeman nader in op de activiteiten van de uitgeverij *Éditions Chandeigne*. In 1992 begon deze kleine uitgeverij onder de fondsnaam *Collection Magelhaen* met de publicatie van een reeks van Portugese reisverslagen in Franse vertaling, vier jaar later gevolgd door de eerste vertaling van een Nederlands reisverslag. Inmiddels heeft de *Éditions Chandeigne* vijf Nederlandse reisverslagen vertaald en gepubliceerd, waarmee het Franse publiek heeft kunnen kennismaken met de wederwaardigheden van mensen als Gerrit de Veer, Willem IJsbrantsz. Bontekoe en François Caron.

Michel Chandeigne kon helaas niet zelf aanwezig zijn om de penning in ontvangst te nemen, maar heeft in een reactie laten weten dan hij *très fier* is op de toekenning van de penning, die hij beschouwt als een stimulans om door te gaan met het uitbouwen van zijn fonds.

10. Sluiting

Voorzitter Akveld dankt de leden en genodigden voor hun aanwezigheid en sluit de vergadering.